

При дослідженні вмісту сполук класу анілінопіримідинів в змивах з поверхні шкіри та нашивках на спецодязі працюючих встановлено, що у заправників на поверхні гумових рукавичок їх вміст становив 0,005-0,01 мг, операторів ранцевого обприскувача — 0,0001-0,008 мг, трактористів — 0,005 мг. В нашивках на спецодязі заправників виявлено анілінопіримідини у кількості 0,003-0,014 мг/дм², операторів ранцевого обприскувача — 0,0009-0,009 мг/дм², тракториста — не виявлено.

За отриманими фактичними даними, нами був розрахований потенційний ризик працюючих при інгаляційному і дермальному надходженні. У відповідності до затверджених МОЗ України № 324 від 13.05.2009 Методичних рекомендацій "Вивчення, оцінка і зменшення ризику інгаляційного і перкутанного впливу пестицидів на осіб, які працюють з ними або можуть зазнавати впливу пестицидів під час і після хімічного захисту рослин та інших об'єктів", інгаляційний ризик операторів ранцевого обприскування склав 0,0002-0,0065, заправників — 0,001-0,005, трактористів — 0,004-0,02. Величини дермального ризику у операторів ранцевого обприскування становили 0,0003-0,0013, заправників — 0,04-0,92, трактористів — 0,004-0,238. Сумарний потенційний ризик у всіх працюючих не перевищував допустимий рівень (менше 1).

Висновок: Встановлено, що за умов дотримання регламентів безпечного застосування фунгіцидів класу анілінопіримідинів при різних видах обробки культур, вони не представляють небезпеки для працюючих.

ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ПОВІТРЯ РОБОЧОЇ ЗОНИ ПРАЦЮЮЧИХ ТА АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПРЕПАРАТУ СВІТЧ 62,5 WG ДЛЯ ЗАХИСТУ СУНИЦІ

Зінченко Т.І.

Інститут гігієни та екології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, м.Київ, Україна

Специфіка вирощування ягідних культур полягає в тому, що це багаторічні рослини, які відрізняються строками досягання. Саме це дозволяє отримувати урожай як в ранні так і пізні строки. Ураженість вірусами та збудниками хвороб ягідних культур є головним визначальним чинником продуктивності насадження та призводить до зниження потенційної їх продуктивності на 10-12 %. Зазначене вимагає застосування фунгіцидів, які є обов'язковою складовою інтегрованих систем захисту ягідних культур.

У зв'язку з вищевикладеним метою нашої роботи була гігієнічна оцінка повітря робочої зони працюючих та атмосферного повітря в зоні можливого зносу при застосуванні препарату Світч 62,5 WG.

Проведено дослідження при штанговій обробці суниці препаратом Світч 62,5 WG (діючі

речовини флудіоксоніл, 250 г/кг, ципродиніл, 375 г/кг).

Проби повітря відбирали в зоні дихання заправника при приготуванні робочого розчину, тракториста при здійсненні обробки культури, в зоні обробки через 1 і 3 години та в повітрі можливого зносу (на відстані 100 м від краю ділянки).

Концентрування флудіоксонілу і ципродинілу із повітря проводили на фільтри "синя стрічка". Визначення флудіоксонілу в пробах проводили методом високоефективної рідинної хроматографії, ципродинілу — методом газорідинної хроматографії, які забезпечують контроль на рівні S ГДК (ОБРВ) в повітрі.

В результаті проведеної роботи встановлено, що досліджувані діючі речовини, при приготуванні робочого розчину препарату Світч 62,5 WG та при здійсненні обробки суниці, в повітрі робочої зони працюючих (заправник, тракторист) не виявлені. Флудіоксоніл та ципродиніл було виявлено в пробах повітря через 1 годину після штангового обприскування над обробленою ділянкою в кількості $0,02 \pm 0,01$ мг/м³ та $0,032 \pm 0,007$ мг/м³, відповідно. В повітрі в зоні можливого зносу на відстані 100 м від дослідних ділянок флудіоксоніл та ципродиніл не виявлено. Зазначене свідчить, що при застосуванні препарату Світч 62,5 WG не спостерігається перевищення встановлених гігієнічних нормативів в повітрі робочої зони (ОБРВ для флудіоксонілу — 1,0 мг/м³, ципродинілу — 1,0 мг/м³).

Враховуючи отримані дані, нами були обґрунтовані регламенти безпечного застосування препарату Світч 62,5 WG на суниці: строки виходу працюючих на оброблені території для проведення ручних робіт — 7 днів, механізованих робіт — 3 дні.

Висновок: в реальних умовах застосування фунгіциду Світч 62,5 WG з використанням наявної техніки та рекомендованих регламентів застосування перевищення гігієнічних нормативів вмісту його компонентів в повітрі робочої зони та погіршення умов праці не відбувається.

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГІГІЄНІЧНОГО КОНТРОЛЮ БІФЕНАЗАТУ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПРЕПАРАТУ ФЛОРАМАЙТ 240

Коршун О.М., Гиренко Д.Б., Шевчук В.В.

Інститут гігієни та екології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Із числа квітів, що вирощуються в Україні у квітникарських господарствах, особливе місце та поширення належить троянді. Акарицид контактної дії Флорамайт 240 (Великобританія) рекомендований до застосування в Україні для захисту троянд від основного шкідника — звичайного павутинного кліща — в умовах захищеного ґрун-

ту з нормою витрат 0,4-0,5 л/га, дворазово. У зв'язку з цим актуальним є контроль за вмістом діючої речовини препарату — біфеназату (сполука класу гідразин карбоксилатів) — в об'єктах навколишнього та виробничого середовища.

Метою роботи була розробка хроматографічних методів визначення біфеназату для контролю обґрунтованих гігієнічних нормативів.

Біфеназат (ізопропіл 3-(4-метоксибіфеніл-3-іл)карбазат (IUPAC)) — біла кристалічна речовина без запаху з температурою плавлення 123-125°C. Молекулярна маса 300,4. Тиск пари (25°C): $<1 \times 10^{-5}$ Па. Розчинність в органічних розчинниках (г/л): етилацетат — 102; ацетонітрил — 95,6; метанол — 44,7; толуол — 24,7; гексан — 0,232. Розчинність у воді (20°C, г/л): 0,00206. Коефіцієнт розподілу октанол/вода (25°C, pH 7): $\log P = 3,4$.

Для вирішення поставленої задачі використовували метод обернено-фазової високоефективної рідинної хроматографії.

Хроматографування розчинів біфеназату проводили на рідинному хроматографі "Шимадзу" (Японія) з використанням ультрафіолетового детектора на колонці Нуклеосил С18 (100-5) (250x4,6) мм.

В результаті проведених досліджень визначені умови хроматографування: рухома фаза — суміш ацетонітрил-бідистильована вода-оцтова кислота (600+400+5, об+об+об); швидкість потоку рухомої фази — 1 мл/хв; довжина хвилі детектора — 270 нм. Час утримування біфеназату за даних умов складає $(6,3 \pm 0,1)$ хв.

Вилучення біфеназату з проб підкисленої води проводили дихлорметаном; з проб ґрунту, пелюсток та листя троянд — ацетонітрилом; з проб повітря, відібраних на паперовий фільтр "синя стрічка", — сумішшю ацетонітрил-водний розчин аскорбінової кислоти. Очищення екстрактів ґрунту, листя та пелюсток троянд здійснювали за допомогою перерозподілу у системі розчинників, що не змішуються.

Якісну ідентифікацію біфеназату в пробах проводили за часом утримування при хроматографуванні градувальних розчинів; кількісне визначення — за зовнішнім стандартом за градувальною залежністю.

Розроблені нами оптимальні умови екстракції, очищення та хроматографічного визначення біфеназату були покладені в основу офіційно затверджених методичних вказівок з аналітичного визначення сполуки у повітрі, воді, ґрунті, пелюстках троянд. Межі кількісного визначення біфеназату становлять: у повітрі робочої зони — 0,5 мг/м³, в атмосферному повітрі — 0,016 мг/м³, ґрунті — 0,1 мг/кг, воді — 0,004 мг/дм³, пелюстках троянд — 0,2 мг/кг.

Висновок. Запропоновані методи є високочутливими, селективними і дозволяють контролювати дотримання гігієнічних нормативів. На

етапі державних випробувань методи були використані при вивченні умов праці при проведенні в теплиці обробки троянд препаратом Флорамайт 240 та динаміки вмісту біфеназату в пелюстках, листі троянд та ґрунті теплиці.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ОЦІНКА ТОКСИЧНОСТІ МЕТИЛ ТРЕТ-БУТИЛОВОГО ЕФІРУ

Гаркавий С.С.

Національний медичний університет імені О.О.

Богомольця, кафедра гігієни та екології,

м.Київ, Україна

На сьогодні антропогенне навантаження токсичними хімічними сполуками на довкілля є вкрай небезпечним для майбутнього сталого розвитку багатьох країн світу, зокрема України. Серед таких сполук, що отримали глобальне поширення протягом останніх 40 років, в якості кисневмісної присадки або оксигенатору автомобільного бензину, є метил трет-бутиловий ефір (2-метокси-2-метилпропан, МТБЕ). Фізико-хімічні особливості МТБЕ, зокрема висока леткість (тиск пари 332 гПа, $t=25$ °C), розчинність у воді (чиста речовина — 48 г/дм³, $t=25$ °C; у суміші з бензином — 4,7 г/дм³, $t=20$ °C) та показник розподілу в системі "октанол-вода" ($\log K_{ow} = 1,06$, $t=25$ °C) вказують на виражені міграційні властивості МТБЕ у повітряне та водне середовища. Більше того період напіврозпаду (DT_{50}) МТБЕ у воді (до 48 тижнів) робить можливим накопичення цієї сполуки у водному середовищі та вплив на біологічні об'єкти, які цю воду споживають. Тому вкрай необхідним є всебічне вивчення МТБЕ, а особливо токсичних ефектів, пов'язаних з дією цієї сполуки.

Нами встановлено, що переважна більшість досліджень з токсикологічної оцінки МТБЕ присвячена інгаляційній токсичності на організм теплокровних тварин. Дослідження із внутрішньошлунковим введенням хімічної сполуки, розведеної олією, певною мірою зменшують значущість отриманих результатів у порівнянні з надходженням МТБЕ до організму тварин із питною водою. Встановлено, що потрапляючи в організм людини, 38% МТБЕ затримується при інгаляції та 30% при її аліментарному надходженні. За перкутанного впливу, внаслідок високої леткості, МТБЕ не затримується в організмі. Розподіляється МТБЕ в організмі ссавців екстенсивно, а розчинність в живій тканині в 7-10 разів вища ніж у крові. Метаболізм МТБЕ відбувається шляхом окислення до трет-бутилового спирту (ТБС) та формальдегіду, перший з яких надалі розщеплюється до 2-метил-1,2-пропандіолу та 2-гідроксибутирової кислоти, а другий — до мурашиної кислоти та вуглекислого газу. У незначній кількості в крові циркулює вільний ТБС, ТБС-глюкуронід та ТБС-сульфат. Екскреція МТБЕ та його мета-